

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-312-5-30>

**FEATURES OF THE IMPLEMENTATION OF INTERACTION
IN THE CONDITIONS OF THE PROFESSIONAL
AND PEDAGOGICAL TRAINING OF THE TEACHER-TUTOR**

**ОСОБЛИВОСТІ УПРОВАДЖЕННЯ ІНТЕРАКЦІЇ
В УМОВАХ ПРОФЕСІЙНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ
ВИКЛАДАЧА-ТЬЮТОРА**

Sylenko Yu. V.

*Graduate Student 015
Professional Education,
Assistant of the Department
of Pedagogy of the Faculty of Pedagogy
Dragomanov Ukrainian State
University
Kyiv, Ukraine*

Силенко Ю. В.

*аспірантка 015 Професійна освіта,
асистентка кафедри педагогіки
педагогічного факультету
Український державний університет
імені Михайла Драгоманова
м. Київ, Україна*

Piash O. V.

*Master's Student of the Specialty 011
Educational, Pedagogical Sciences
Dragomanov Ukrainian State
University
Kyiv, Ukraine*

Ільш О. В.

*магістрантка спеціальності 011
Освітні, педагогічні науки
Український державний університет
імені Михайла Драгоманова
м. Київ, Україна*

За сучасних умов розвитку освіти існує необхідність у якісній підготовці висококваліфікованих фахівців, які будуть володіти як теоретичними знаннями, так і практико зорієнтованими компетентностями, що стануть ґрунтовно-необхідними задля їхньої майбутньої професійно-педагогічної діяльності. Нині ми спостерігаємо підвищений попит у вищій школі на індивідуалізацію освітньо-наукової діяльності, що зумовлює та актуалізовує підготовку майбутнього викладача закладу вищої освіти на основі створення такого освітнього середовища, де концептами розвитку стає поглиблення студентоцентрованості освітнього процесу, упровадження практико-орієнтованих, тобто контекстних освітніх технологій, зокрема й формування партнерських відносин між викладачем-тьютором та студентом (тьюторантом) на умовах співробітництва та співтворчості. Це зумовлює здійснення перегляду контекстних позицій професійно-

педагогічної підготовки саме викладачів-тьюторів на основі упровадження інтеракції, як безпосередньої міжособистісної суб'єкт-суб'єктної взаємодії, де центральною особливістю виступає здатність особистості «приймати на себе роль іншого», що стануть пусковим механізмом до формування тьюторського освітнього середовища, де зможуть проявити себе як викладач-тьютор, так і студент-тьюторант.

Аналіз наукових публікацій виявляє різнобічний вияв аспектів проблем професійно-педагогічної підготовки майбутнього викладача ЗВО. У працях Н. Дем'яненко [3], О. Лавриненко, В. Луговий, В. Майборода та ін. досліджується історія та сучасна тенденція розвитку вищої педагогічної освіти; А. Бойко [1] та Н. Дем'яненко [3] окреслюють теоретико-методологічні засади професійного розвитку фахівця-тьютора; А. Алексюк, Н. Бібік, Н. Дем'яненко [1; 3] та ін. досліджують зміст професійно-педагогічної підготовки у системі вищої освіти. Напротивагу питання соціальної інтеракції досліджується у наукових теоріях: Дж. Хомаса (теорія соціального обміну); Дж. Міда (теорія символічного інтеракціонізму); Е. Гофман (теорія драматичного підходу); Ю. Хабермас (теорія соціальної дії).

Утім, незважаючи на багатоаспектність досліджень, нині не спостерігаються наукові праці, які б дозволили розглядати інтеракцію як основі професійно-педагогічної підготовки викладачів-тьюторів, що стане стимулом формування тьюторського освітнього середовища в цілому.

Загалом інтеракцію ми розуміємо пріоритетною стратегією підготовки викладачів-тьюторів, адже цей метод має широкий аспект застосування в освітньо-науковому середовищі ЗВО. Вагомість інтеракції виявляється на основі спілкування, тобто безпосередньої комунікації між суб'єктами, що засноване на суб'єкт-суб'єктній взаємодії, співпраці та співтворчості. В свою чергу, це дає змогу створювати у професійно-педагогічній підготовці викладача-тьютора активну діяльність на основі дискусивних методів навчання, обговорень, дебатів, здійснювати роботи у парі чи групі на основі спільно-створених проблемних педагогічних ситуацій.

Це дає змогу узагальнити, що при професійно-педагогічній підготовці викладача-тьютора, а особливо на умовах дистанційного навчання, у зв'язку з пандемією та воєнним станом в Україні, особливості реалізації інтеракції можливо упроваджувати за рахунок застосування інтерактивних методів та технологій навчання. Поняття «інтерактив» прийшло до нас з англійської мови, що означає «взаємно діяти», таким чином інтерактивний означає такий, що здатний

до взаємодії та діалогу. Аналіз праць Литвинова А., Tsekhmister Y., Ткаченко Л. та ін. показує, що проблематика упровадження інтерактивного навчання у заклади освіти є достатньо актуальною, проте ми спостерігаємо відсутність єдиного підходу серед дослідників у трактуванні понять «інтерактивне навчання».

Ми розуміємо поняття «інтерактивне навчання», як таку спеціальну форму організації освітнього та наукового процесу ЗВО, де суб'єкт навчання відчуває власну сутність, успішність, інтелектуальну можливість на основі комфортно-створених умовах професійної підготовки. Відповідно, сутність інтерактивного навчання буде базуватися на основі партнерських рівноправних стосунках в умовах активної цілеспрямованої взаємодії між викладачем-тьютором та студентом-тьюторантом. На наш погляд, упровадження інтерактивних методів навчання можливо не лише за умов дистанційного навчання, але й уможливує необхідність застосування і в період очної взаємодії. Це дозволить підвищити зацікавленість тьюторів у навчанні, покращить рівень отриманих ними знань, а також сприятиме і професійному, й особистісному зростанню.

При інтерактивному навчанні з'являється можливість моделювання різних життєвих ситуацій, окрім цього використовують різноманітні роліві ігри, вирішуються проблеми, аналізуючи при цьому обставини та відповідну ситуацію [3, с. 171–183]. Напротиагу інтерактивними стратегіями навчання задля заохочення мовного потенціалу можуть застосовуватись виступи та обговорення з певних проблем, застосування методу мозкового штурму, що дозволить сприяти до генерації творчих ідей та дозволить працювати у парі з учасниками. Натомість задля уможливлення індивідуальної діяльності майбутніх тьюторів можуть застосовуватись методи підсумкового письмового завдання чи роботу над помилками або методу «запитай у того, хто знає».

Якщо окреслювати освітньо-наукову діяльність викладачів-тьюторів на основі інтеракції у парах задля формування тьюторського освітнього середовища, то можливо упроваджувати такі методи інтерактивного навчання, як обмін партнерами, що дозволить поділитися власною думку з новим суб'єктом; результати іншого, що уможливить репрезентацію проєкту іншого учасника та активне її обговорення; вимушені дебати, що дозволять дистанціюватись від власних переконань та уможливити широке мислення та аналізу ситуації з різних сторін. Метод експертної оцінки дозволить здійснити інтеракцію між викладача-тьюторами на основі синтезу ситуацію на сильні та слабкі сторони з уможливленням пропозицій покращення.

А метод песиміст/оптиміст дозволить створення емоційної складової дебатів, що буде стимулом до розуміння самого себе та розкриття як особистості майбутніх тьюторів [4, с. 523–529].

Таке активне навчання значним чином покращить процес набуття та формування особисто-професійних навичок та умінь, вироблення цінностей та особистісно зорієнтованих якостей, уможливить покращення компетентностей, а також сприятиме створенню атмосфери тьюторської взаємодії та уможливить співробітництво та співтворчість [2, с. 98–102]. При цьому, педагог-тьютор може стати справжнім лідером колективу майбутніх викладачів-тьюторів, викликаючи до себе повагу. Але при цьому він має поважати особистість своїх тьюторантів, жодним чином не дискримінуючи їх.

Таким чином при інтерактивному навчанні викладачі-тьютори стають більш демократичними, отримують навички інтеракції, взаємодії та спілкування з іншими людьми, формування та розвиток критичного мислення й прийняття продуманих рішень, що сприятиме розвитку інтеракції у їхній взаємодії.

Література:

1. Бойко А. М., Дем'яненко Н. М. Тьюторство як модель партнерських відносин викладач-студент. *Педагогіка та психологія. Науковий вісник Мукачівського державного університету*. 2018. Вип. 1(7). С. 18–22.
2. Силенко Ю. В. Технологія партнерства як стимул формування особистісно-професійного потенціалу майбутніх викладачів закладу вищої освіти. *Інноваційна педагогіка*. № 52. Вип. 52. Том 2. 2022. С. 98–102. URL: <https://doi.org/10.32782/2663-6085/2022/52.2.20> (дата звернення: 15.03.2023).
3. Demyanenko N., Iliuschenko S., Povidaichyk M., Dorosh T. The Problem of Developing the Reflexivity of Future Specialists in Social and Humanistic Sciences in the Context of Postmodernism. *Postmodern Openings*. Volume 12. Issue 4. 2021. P. 171–183. URL: <https://doi.org/10.18662/по/12.4/> (дата звернення: 15.03.2023).
4. Sylenko Yu. Tutoring – pedagogical innovation in professional and pedagogical training of teachers in higher education institutions. *V International Scientific and Practical Conference «Scientific researches and methods of their carrying out: world experience and domestic realities»*, Vinnytsia, UKR – Vienna, 17.02.2023, No 24(2023). Pp. 523–529. URL: <https://doi.org/10.36074/grail-of-science.17.02.2023.100> (дата звернення: 15.03.2023).